سبک اسراف

در مراجعه حضوری به یکی از هتل‌های مجلل شهر و در بررسی منوی رستوران هتل چشمم به غذاهایی مانند ماه مبارک رمضان چیکن فینگر، بیف استراگانف، چیکن آلاشریمپ و... می‌افتد. هر چقدر با خودم فکر می‌کنم نمی‌توانم متوجه رابطه این نوع از غذاها در منوی سفره افطار شوم. بالاخره سفره افطار هرچه که باشد و در هر رستوران یا هتلی هم که این مراسم برگزار شود آداب خاص خودش را دارد و غذاهای فرنگی سنخیتی با سفره افطار ایرانی و اسلامی ندارد

ورود غذاهای فرنگی به سفره افطاری در جولان مهمانی‌های تجملاتی

چیکن فینگر و بیف استراگانف در منوی ماه رمضان!

■ مهدی ارجمند

توی گروه تلگرامی را پر کرده است از عکس‌های افطاری که دیشب مهمان بوده است. از سفره‌های رنگارنگ تا غذاهای متنوع و انواع سالاد و سوپ و نوشیدنی. اسمش را هم گذاشته ضیافت افطاری در ماه خدا. زیر هر کدامشان هم توضیحاتی داده است، از وضع مالی مناسب میزبان تا هتل معروفی که افطاری در آنجا برگزار شده است. از انواع غذاهای ایرانی تعریف کرده و در عین حال حسابی سنگ غذاهای فرنگی را در این مهمانی به سینه زده است. حتی اسم برخی از غذاهای فرنگی را نیز در پیام‌های خود در گروه تلگرامی آورده است. خلاصه تا دلتان بخواهد از مهمانی افطاری دیشبش تعریف می‌کند و اینکه قصد دارد سال آینده، او هم چنین مراسم افطاری را برگزار کند و روزه‌داران را به قول خودش برای رضای خدا اطعام کند غافل از اینکه این نوع مراسم افطاری هیچ سنخیتی با ماه مبارک رمضان و فلسفه روزه‌داری ندارد.

■ **سفره‌های رنگین با منوی سنگین**

همین چند روز پیش بود که توی این صفحه گزارشی را درباره سفره‌های افطاری رنگارنگ با منوی‌های گرانقیمت منتشر کردیم و در آن گزارش به آسیب‌شناسی این سفره‌ها پرداختیم. اما مثل اینکه این قصه سر دراز دارد و هرچقدر از روزهای ماه مبارک رمضان بیشتر می‌گذر بیشتر شاهد برپایی این سفره‌های رنگارنگ هستیم. خصوصاً اینکه بیشتر این سفره‌های رنگارنگ با منوهای گرانقیمت که رنگ و بوی اشرافی‌گری می‌دهد در هتل‌ها و رستوران‌های معروف شهر پهن می‌شود و نکته قابل تأمل اینجاست که بیشتر آنها تا پایان ماه مبارک رمضان رزرو شده‌اند.

مثلاً وقتی با رستوران یکی از هتل‌های پنج ستاره شهر که هر وعده افطار آن به ازای هر مهمان ۱۰۰ هزار تومان می‌شود تماس می‌گیرم با کمال خونسردی اعلام می‌کند تا پایان ماه مبارک رمضان جا نداریم.

■ **لمکده‌های خانوادگی در رستوران VIP**

البته متصدی رستوران هتل این را هم می‌گوید که به مناسبت ماه مبارک رمضان مکان‌هایی را در بخش‌های مختلف هتل به عنوان «لمکده خانوادگی» احداث کرده است که بسیار شیک و با استفاده از میز، صندلی و مبل‌های نو و گرانقیمت تجهیز شده و مناسب مهمانی‌های خانوادگی با ظرفیت ۱۰ الی ۱۵ نفر است.

پذیرایی از هر نفر در این لمکده چیزی حدود ۴۰هزار تومان است که شامل چای، خرما، پنیر، کره، گردو، حلیم، شله‌زرد، فرنی، زولبیا و بامیه، سبزی، میوه، سالاد، آبمیوه، دسر و البته قلیان است. متصدی رستوران می‌گوید: این مکان‌های جدید را جهت رفاه حال خانواده‌های روزه‌دار درست کرده‌ایم و تا کنون با استقبال بسیار زیادی نیز روبه رو شده است. بعد در حالی که می‌خواهد مرا متقاعد کند تا از این لمکده استفاده کنم می‌گوید: برای چهارشنبه شب هفته آینده وقت دارم رزرو کنم برایتان؟...

در تماس با رستوران‌های دیگر و برخی از هتل‌ها و تالارهای شهر نیز درمی‌یابم که تقریباً وضع به همین گونه است و هرکجا که تماس می‌گیرم قیمت‌ها واقعاً بالاست و سفره‌های رنگارنگ رمضان در تمامی رستوران‌های مهم شهر، تالارهای بزرگ و هتل‌های مجلل پهن است حال اینکه فلسفه روزه‌داری و ماه مبارک رمضان چیزی غیر از این است.

■ **غذاهای رنگارنگ فرنگی در منوی رمضان**

اما تعجبم از سفره‌های رنگارنگ افطاری ماه رمضان زمانی بیشتر می‌شود که در مراجعه حضوری به یکی از هتل‌های مجلل شهر و در بررسی منوی رستوران هتل چشمم به غذاهایی مانند چیکن فینگر، بیف استراگانف، چیکن آلاشریمپ و... در منوی ماه مبارک رمضان می‌افتد.

هر چقدر با خودم فکر می‌کنم نمی‌توانم متوجه رابطه این نوع از غذاها در منوی سفره افطار شوم. بالاخره سفره افطار هرچه که باشد و در هر رستوران یا هتلی هم که این مراسم برگزار شود آداب خاص خودش را دارد و غذاهای فرنگی سنخیتی با سفره افطار ایرانی و اسلامی ندارد.

دوباره به منوی مربوط به افطار نگاه می‌کنم؛ منوی ساده اصلی مانند نان، پنیر، کره، خرما، سبزی، شله زرد، حلیم، کوفته تبریزی، فرنی، کشک بادمجان، آش، سوپ، حلوا و انواع میوه و همچنین سالادهای مختلف و دسرهای گوناگون است. در منوی شام که نیم ساعت بعد از افطار سرو می‌شود، چشمم به غذاهای فرنگی مانند چیکن فینگر و بیف استراگانف، فیش فینگر و چیکن آلاشریمپ می‌افتد.

اعتراف می‌کنم که مزه برخی از این غذاها را نمی‌دانم و حتی نمی‌دانم منظور از چیکن آلاشریمپ دقیقاً چیست اما خوب می‌دانم که این پایان کار نیست و در همین منو غذاهای دیگری مانند سینه قرقاول، گوشت تازه بره، ته‌چین مخصوص و خورش فسنجان، لازانیا، شیرماهی، کباب لقمه زعفرانی، جوجه کباب و... نیز به چشم می‌خورد.

قیمت هر وعده افطاری‌ها هم در این هتل مجلل خیلی ناقابل است نفری ۱۵۰ هزار تومان. یعنی سالنی با ظرفیت ۲۰۰ نفر مهمان به ازای هر کدام ۱۵۰ هزار تومان. هزینه افطاری می‌شود ۳۰ میلیون تومان ناقابل. با خودم فکر می‌کنم ۳۰ میلیون تومان ناقابل می‌شود درآمد و حقوق یک ساله یک کارمند ساده و شریف در این شهر.

دست خودم نیست فکرم به جاهای دیگری هم خطور می‌کند، از فیش‌های ناقابل چند ده میلیونی و چند صد میلیونی برخی از مدیران گرفته تا سفره‌های افطار رنگارنگ با منوی غذای فرنگی و سفره‌های افطاری ساده پایین شهر و هزینه سرسام‌آور زندگی در این روزها.

خیلی دوست دارم از صاحب این هتل بپرسم چرا و اصلاً چه لزومی دارد که چنین سفره‌های افطاری در این هتل پهن شود اما نپرسیده خودم جواب سؤالم را می‌دانم برای همین فکر می‌کنم سکوت بهترین تصمیمی است که می‌توانم در این لحظه بگیرم.

■ **حیف و میل غذا در رستوران هتل**

به یکی دیگر از هتل‌های شهر نیز می‌روم. اینجا البته از غذاهای فرنگی خبری نیست اما تا دلت بخواهد غذاهای رنگارنگ در منوی افطاری هتل به چشم می‌خورد غذاهایی که می‌تواند خوراک چند ماه چند خانواده باشد اما امشب خیلی راحت توسط عده‌ای به اصطلاح روزه‌دار حیف و میل می‌شود. منوی رستوران این هتل هم مانند خیلی از رستوران‌های دیگر شامل دو بخش است؛ بخش اول پیش‌غذا و همان منوی معمولی افطار است، البته کاملاً متفاوت‌تر از سفره افطاری که من و شما در منزل داریم.

به بخش اول منو نگاه می‌کنم؛ نان، پنیر، کره، خرما، گردو، مربا، عسل، خامه، سبزی، انواع میوه، انواع آبمیوه، حلوا، فرنی، شله زرد، آش، حلیم، کشک بادمجان، سیب‌زمینی سرخ شده، سینی سبزیجات و... در کنار سالاد فصل، سالاد اندونزیایی، سالاد میگو، بورانی، انواع شکلات، بستنی و ژله. بخش دوم منو نیز که همان شام بعد از افطاری است شامل، باقالی‌پلو با گوشت تازه بره، کباب لقمه زعفرانی، جوجه کباب، قیمه و قرمه سبزی، خورش فسنجان، رولت گوشت و... می‌شود. هزینه افطاری برای هر نفر در این هتل نیز رقم ناقابل ۱۳۰هزار تومان است.

نکته تأسفبار اینجاست که باز هم این هتل و دیگر هتل‌های شهر و رستوران‌های VIP و همچنین تالارهای مختلف شهر بیشترشان تا پایان ماه مبارک رمضان رزرو شده‌اند.

تعجبم زمانی بیشتر می‌شود که وقتی با یکی از کارگران رستوران همین هتل صحبت می‌کنم او از حیف و میل شدن غذا در هر شب صحبت به میان می‌آورد و می‌گوید: شاید باورتان نشود اما هر شب بعد از افطار ما اینجا کلی غذای دست نخورده یا نیمه‌دست خورده داریم که مجبوریم همه این غذاها را در سطل زباله بریزیم.

او می‌گوید: هر شب چندین کیسه زباله از غذاهای باقی‌مانده افطار را جمع‌آوری می‌کنیم و دور می‌ریزیم.

■ **این کجا و آن کجا!**

در رجوع به هتل‌های لوکس با افطاری‌های تجملی، به یاد سفره‌های افطاری ساده در یک جمع دانشجویی می‌افتم. جایی که چند دانشجوی خوش‌ذوق و با همت در یکی از دانشگاه‌ها به کمک برخی از اساتید خود هر شب در مسجد دانشگاه سفره افطاری ساده برای همکلاسی‌ها و هم‌دانشگاهی‌های خود پهن می‌کنند. با خود می‌گویم این کجا و آن کجا؟ سفره ساده افطاری شامل چای، نان، پنیر، کره، خرما، شیر گرم، آش، حلوا و مقداری کمی سبزی و شاید هم یک مدل میوه است. ذهنم را که مرور می‌کنم همچنین یاد سفره‌های افطاری ساده در برخی از مساجد پایین شهر می‌افتم؛ جایی که مردم فقیر و البته دوست داشتنی دور هم جمع می‌شوند و روزه خود را افطار می‌کنند. خوب یادم هست سال گذشته وقتی برای تهیه گزارش از سفره‌های افطاری ساده به یکی از مساجد پایین شهر رفتم در کنار سفره ساده افطاری پیرمردی را دیدم که باقیمانده همین غذای ساده افطاری را داخل یک پلاستیک کوچک می‌ریخت تا برای بچه‌هایش ببرد.

دست خودم نیست نمی‌دانم چرا وقتی دوباره منوی گرانقیمت هتل‌ها را در ذهنم مرور می‌کنم ناخودآگاه یاد آن پیرمرد در پایین شهر می‌افتم. چهره آفتاب‌سوخته پیرمرد با دست‌های پینه‌بسته‌اش هنوز هم جلوی چشمان من است.

نگاه

امساک روز، اسراف شب

تجمل را جایگزین تحمل نکنیم

حجت‌الاسلام والمسلمین میرکریمی، استاد حوزه و دانشگاه و کارشناس مذهبی در گفت‌وگو با ما با انتقاد شدید از برپایی سفره‌های افطار تجملی و وجود منوهای مختلف و رنگارنگ با انواع غذاهای ایرانی و فرنگی می‌گوید: ما روزه می‌گیریم تا به خودسازی خودمان کمک کنیم نه اینکه با برپایی سفره‌های افطار مجلل به چشم و همچشمی، اسراف و بریز و بپاش دامن بزنیم. روزها امساک می‌کنیم و شب‌ها اسراف! اینکه روزه نیست. رمضان ماه تحمل سختی‌هاست نه بر پا کردن بساط تجمل.

وی می‌گوید: برپایی چنین سفره‌های افطاری به هیچ وجه با روح ماه مبارک رمضان و فلسفه روزه گرفتن سازگار نیست و همه باید دست به دست هم بدهیم تا شاهد کاهش این سفره‌های اشرافی در جامعه اسلامی باشیم.

وی با انتقاد شدید از منوی رنگارنگ انواع غذاهای ایرانی و فرنگی می‌گوید: فردی که از صبح روزه گرفته است قطعاً برای رضا خداوند متعال، خودسازی، تقویت اراده و درک حال محرومان روزه گرفته است. آن وقت زمانی که همین فرد لحظه افطار بر چنین سفره رنگارنگی می‌نشیند نباید خیلی توقع داشت که روزه در او تأثیر زیادی گذاشته باشد.

این استاد حوزه و دانشگاه در ادامه به نقش دولت در این خصوص اشاره می‌کند و می‌گوید: به نظر من در درجه اول دولت باید به این مسئله ورود پیدا کند و اجازه برپایی چنین سفره‌هایی را ندهد و این منوها را ممنوع کند.

وی می‌افزاید: قدم بعدی، آموزش، اطلاع‌رسانی و فرهنگ‌سازی است که در این خصوص نیز رسانه‌ها و خصوصاً رسانه ملی نقش فراوانی دارد.

حجت‌الاسلام والمسلمین میرکریمی در ادامه می‌افزاید: برخی از افراد از روی چشم و همچشمی و به خاطر خودنمایی نسبت به برگزاری مراسم افطاری تجملاتی و اشرافی اقدام می‌کنند در حالی که شاید در دل نیت ثواب داشته باشند، اما باید بدانند که برگزاری چنین مراسم افطار مجللی همراه با ریخت و پاش و اسراف خیلی نمی‌تواند مورد قبول باشد و بهتر این است که سفره افطاری کاملاً ساده باشد.

وی به فواید روزه‌داری بر جسم نیز اشاره می‌کند و می‌گوید: یکی از فواید روزه‌داری کمک به سلامت جسم، بهبود و پیشگیری از مشکلات گوارشی و... است با این حال فردی که از صبح روزه است و شب در افطار خود انواع غذاهای رنگارنگ را میل می‌کند نباید انتظار داشته باشد که این نوع روزه گرفتن به سلامتی جسم او کمک کند.

حجت‌الاسلام والمسلمین میرکریمی در ادامه می‌افزاید: در حال حاضر در مناطق پایین شهرها خوشبختانه سفره‌های افطار ساده پهن می‌شود و خیلی از افراد در این سفره‌ها اطعام می‌شوند. بررسی‌ها نشان می‌دهد این سنت زیبای افطاری ساده در دیگر مناطق شهر نیز رونق گرفته و حتی در برخی از مساجد بالای شهر نیز سنت افطاری ساده به چشم می‌خورد.

وی خاطر نشان می‌کند: در حال حاضر در برخی از مناطق شهرها مردم به سختی زندگی می‌کنند و شاید اگر همین سفره‌های افطاری ساده نباشد نتوانند به درستی افطار کنند با این حال این درست نیست که افراد در هتل‌های گرانقیمت، رستوران‌های VIP و تالارهای شیک مهمانی‌های پرزرق و برق بگیرند و دهها میلیون تومان صرف این مهمانی‌های سراسر اسراف و تجملاتی بشود.

سبک نیایش

تأملی در ابعاد فردی و اجتماعی دعای ماه مبارک رمضان

۱۴ درخواست از خدا برای بهتر زیستن

■ **حجت‌الاسلام دکتر جمال سروش***

یکی از دعاهای کوتاه و در عین حال پرمغز ماه مبارک رمضان که بعد از هر نماز خواندنش مستحب است، دعایی است که از ۱۴ فراز تشکیل شده است و هر قدر که بیشتر روی آن تأمل می‌کنیم نکات ظریف بیشتری از آن به دست می‌آوریم. این دعا سرشار از نکاتی است که تأمل در آن و توجه عمل به آن، آموزه‌هایی سازنده برای اصلاح و ارتقای سبک زندگی ماست.

در اولین فراز این دعا عرض می‌کنیم: اللَّهُمَّ أَدْخِلْ عَلَى أَهْلِ الْقُبُورِ السُّرُورَ؛ ای خدا تو بر اهل قبور نشاط و سرور عطا کن که می‌تواند مفید این درس‌ها و پیام‌ها باشد: در دعا، دیگران را بر خود و آخرت را بر دنیا و جمع را بر فرد مقدم کنیم. یکی از برکات مقدم کردن دیگران در دعا این است که درجه استجابت دعا را بالا می‌برد. تقدم آخرت (یعنی حیات پس از مرگ که شامل برزخ هم می‌شود) بر دنیا هم روشن است زیرا دنیا هر قدر هم که طولانی باشد به هر حال تمام می‌شود و آخرت می‌ماند و ابدیت آن پس هر عاقلی وقتی به محدودیت دنیا و نامحدود بودن آخرت توجه داشته باشد قطعاً آخرت را بر دنیا مقدم می‌کند.

و اما سومین نکته اینکه در دعاها جمع را در اولویت قرار دهیم؛ نه اینکه هیچ‌گاه برای خود یا فرد خاصی دعا نکنیم بلکه مقصود این است که از دعا برای همگان غفلت نکنیم؛ چراکه رحمت الهی بی‌منتهاست.

در فراز دوم از این دعا عرض می‌کنیم: اللَّهُمَّ أَغْنِ كُلَّ فَقِيرٍ؛ خدایا هر فقیر را بی‌نیاز گردان. در این فراز هم دو نکته قابل استخراج است؛ اول اینکه فقر یعنی محدودیت و نداری و همه عالم در برابر خدای غنی و نامحدود فقیر و بلکه عین فقرند به تعبیر دیگر تنها ذات خداوند واجب تعالی غنی مطلق است و به پیشانی همه ما سوی الله و همه ممکنات مهر فقر و نداری خورده است.

نکته دوم اینکه فقر خود اقسامی دارد که از جمله می‌توانیم به فقر فردی و اجتماعی، فقر فرهنگی و اقتصادی، فقر مادی و معنوی، فقر دنیوی، اخروی، فقر جسمی و روحی و... اشاره کنیم.

همه ما انسان‌ها در همه این امور فقیریم. حال ما باید در مقابل خدای بی‌نیاز مطلق بخواهیم که همواره فقر ما را با غنای خود جبران کند و یک لحظه ما را مغرور به دارایی خود نکند.

فراز سوم این دعا این است: اللَّهُمَّ أَشْبِعْ كُلَّ جَائِعٍ - خدایا هر گرسنه را سیر گردان. با این دعا از خدا می‌خواهیم که هر گرسنه‌ای را در هر شرایطی سیر کند؛ چه آن گرسنه شیعه باشد یا غیر شیعه، مسلمان باشد یا غیر مسلمان، زن باشد یا مرد، کوچک باشد یا بزرگ. نکته قابل ذکر اینکه دعا بدون تلاش برای تحقق آن از ناحیه انسان معنا ندارد.

خواسته بعدی ما این است: اللَّهُمَّ اكْسُ كُلَّ عُرْيَانٍ؛ خدایا هر برهنه را لباس پوشان. هستند کسانی که لباس ندارند یا لباس مناسب ندارند چه خوب است که ما آنها را در حد توان خود شناسایی و بدون منت و با کمال افتخار لباس آنها را تهیه کنیم.

در فراز بعد عرض می‌کنیم: اللَّهُمَّ اقْضِ دَيْنَ كُلِّ مَدِينٍ؛ خدایا دین هر مدیونی را ادا فرما. در این جهت هم غیر از دعا کارهای بسیاری از ما برمی‌آید. گاهی می‌شود که ما پولی را به کسی قرض داده‌ایم اما سر موعد نتوانسته ادا کند توصیه اسلام این است که ما به او مهلت دهیم و از این قبیل کارها که در راستای دعای ادای قرض مقروضین است.

در ادامه به خدا عرض می‌کنیم: اللَّهُمَّ فَرِّجْ عَنْ كُلِّ مَكْرُوبٍ؛ خدایا هر غمگینی را دلشاد ساز. البته تلاش در جهت استجابت دعاهای قبل هم نوعی تلاش برای دلشاد کردن غمگین است؛ اما چون دل شاد کردن دیگران مخصوصاً مؤمنین خیلی مهم است به طور جداگانه از خدا می‌خواهیم که توفیقش را به ما بدهد.

در فراز بعد به خدا عرض می‌کنیم: اللَّهُمَّ رُدَّ كُلَّ غَرِيبٍ؛ خدایا هر غریبی را به وطن باز رسان. انسان تا خود گرفتار غربت نشود سختی آن را متوجه نمی‌شود. معمولاً بسیاری از انبیا و ائمه خدا و اولیا غم غربت را چشیده‌اند.

دعای دیگر این است: اللَّهُمَّ فُكَّ كُلَّ أَسِيرٍ؛ خدایا هر اسیری را آزاد گردان. درست است که با سقوط حزب بعث عراق و مرگ صدام دیگر ما در کشور عراق اسیری نداریم اما متأسفانه در بسیاری از زندان‌های امریکا و اسرائیل مظلومانی هستند که ظالمانه در بند اسارتند و ما باید هم برای آزادی آنها دعا کنیم و هم اگر کاری از دستمان برمی‌آید دریغ نکنیم.

در فراز بعد عرض می‌کنیم: اللَّهُمَّ أَصْلِحْ كُلَّ فَاسِدٍ مِنْ أُمُورِ الْمُسْلِمِينَ؛ خدایا مفاسد امور مسلمانان را اصلاح فرما. در تمام فرازهای قبل قیدی از ایمان و اسلام نبود اما در این فراز برای خصوص مسلمانان دعا می‌کنیم و از خدا می‌خواهیم همه مفاسد را از جامعه اسلامی دور کند. در راستای این دعا همه مسلمانان وظیفه دارند هر کس در هر صنف و پست و مسئولیتی که است وظیفه خود را خوب انجام دهد و به اصطلاح وجدان کاری داشته باشد.

در ادامه می‌گوییم: اللَّهُمَّ اشْفِ كُلَّ مَرِيضٍ؛ خدایا هر مریض را شفا عنایت کن. در این راستا علاوه بر دعا باید از ملاقات بیمار غفلت نکنیم که هم موجب تقویت روحیه او می‌گردد و هم این خاصیت را دارد که ما قدر سلامتی را بدانیم و شاکر خدای متعال باشیم و هم توجه داشته باشیم که هنگام ملاقات از بیمار از او درخواست کنیم که ما را دعا کند چراکه دعای بیمار در حق ملاقات‌کنندگان مستجاب است. در فراز دیگر می‌گوییم: اللَّهُمَّ سُدَّ فَقْرَنَا بِغِنَاكَ؛ خدایا به غنای خود جلو فقر ما را ببند. تمام فرازهای گذشته در حق دیگران بود اما از اینجا به بعد در حق خود به صورت جمع دعا می‌کنیم که نکته آن را در ابتدا توضیح دادیم. در یکی از فرازهای قبلی از خدا خواستیم که هر فقیری را غنی کن اما در اینجا می‌گوییم فقر ما را با غنای خود بپوشان و این تکرار خالی از لطف نیست.

در اولین فراز این دعا عرض می‌کنیم: اللَّهُمَّ أَدْخِلْ عَلَى أَهْلِ الْقُبُورِ السُّرُورَ؛ ای خدا تو بر اهل قبور نشاط و سرور عطا کن که می‌تواند مفید این درس‌ها و پیام‌ها باشد: در دعا، دیگران را بر خود و آخرت را بر دنیا و جمع را بر فرد مقدم کنیم. یکی از برکات مقدم کردن دیگران در دعا این است که درجه استجابت دعا را بالا می‌برد. تقدم آخرت (یعنی حیات پس از مرگ که شامل برزخ هم می‌شود) بر دنیا هم روشن است زیرا دنیا هر قدر هم که طولانی باشد به هر حال تمام می‌شود و آخرت می‌ماند و ابدیت آن

خواسته بعدی این است: اللَّهُمَّ غَيِّرْ سُوءَ حَالِنَا بِحُسْنِ حَالِكَ؛ خدایا بدی‌های حال ما را به خوبی صفات خودت تغییر ده. آری انسان اگر خودش باشد و خودش، تاریک است و بد حال. مثل آب راکدی که وقتی ارتباطش با دریا قطع می‌شود به زودی متعفن می‌شود اما اگر به یاد خدا باشد در اثر ارتباط با خدا حال خوشی به او دست می‌دهد مانند برکه‌ای که به دریا وصل می‌شود و طراوت پیدا می‌کند.

در فراز دیگر عرض می‌کنیم: اللَّهُمَّ اقْضِ عَنَّا الدَّيْنَ؛ خدایا دین ما را ادا فرما. این دعا را در فرازهای قبل در حق دیگران کردیم اما به جهت اهمیتش به صورت ویژه در حق خود می‌کنیم و از خدا می‌خواهیم دین ما را ادا کند.

آخرین خواسته ما در این دعا این است: وَ أَغْنِنَا مِنَ الْفَقْرِ؛ و فقر ما را بدل به غنا و بی‌نیازی گردان. فقر از هر نوعش به قدری سخت است که در این دعا برای چندمین بار از خدا می‌خواهیم که آن را از ما دور کند.

و در فراز پایانی می‌گوییم: إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ؛ که تو ای خدا بر هر چیز توانایی. آری اگر به این نکته توجه داشته باشیم دیگر در استجابت دعاهای خودشکی نخواهید کرد. خدا بر هر چیز ممکنی قادر است و تنها ما هستیم که باید قابلیت دریافت فیضش را فراهم کنیم.

***مدرس حوزه و دانشگاه**